

Länsstyrelsen
Västerbotten

Yttrande

1 (4)

Datum

Ärendebeteckning

2021-11-22

577-8834-2021

m.remissvar@regeringskansliet.se

Begäran om yttrande över promemoria Ändringar i stödet till sanering av förorenade områden.

Er beteckning: M2021/01772

Sammanfattning

Länsstyrelsen i Västerbotten instämmer i att det är av största vikt att så snart som möjligt återuppta beslutsfattandet i förmedlingen av bidrag till efterbehandling. Förslaget till författningar innebär dock stora förändringar i arbetsgång för samtliga berörda parter och ställer höga krav på samverkan mellan myndigheter. Länsstyrelsen Västerbotten har i aktuellt yttrande särskilt pekat på några punkter som bör beaktas i det fortsatta arbetet för att inte riskera en avtagande efterbehandlingstakt. I korthet berör dessa punkter en tydligare ansvars- och rollfördelning mellan myndigheter, att bedömningen av vad som är stöd/bidragsberättigat i möjligaste mån likställs mellan förordningarna, samt att ett uppdrag tas fram för samverkan och utvärdering emellan myndigheter. Länsstyrelsen i Västerbotten har även tagit del av Länsstyrelsen i Jönköpings yttrande i ärendet och instämmer i dess slutsatser.

En ny förordning om statligt stöd för efterbehandling av föreningsskador införs

Ansvarsfördelning och roller mellan länsstyrelse och Naturvårdsverk bör tydliggöras ytterligare

I syfte att göra nödvändiga justeringar för att den svenska stödordningen ska vara förenlig med GBER, samt i syfte att tydliggöra partsförhållanden har anpassningar gjorts enligt förslaget. Det handlar till exempel om att Länsstyrelsen är beslutande om stöd emedan Naturvårdsverket beviljar medel till stöd. Dessa nya moment anges kunna hanteras genom anpassningar allteftersom den nya förordningen börjar tillämpas (PM avsnitt 6). Det är dock otydligt hur en sådan anpassning kommer att se ut och hur arbetssättet kommer att konkretiseras mellan myndigheterna. Detta riskerar att få stora effekter på åtgärdstakten och det är av största vikt att rollfördelning

och ansvarsområden tydliggörs omgående. För att exemplifiera anger förslaget till ny förordning om statsstöd att Länsstyrelsen prövar ansökan och förutsättningarna för stöd och att Naturvårdsverket, efter Länsstyrelsens ansökan, prövar ansökan med utgångspunkt i den nationella planen mm. Det blir dock otydligt om Naturvårdsverket, som idag, granskar även ansökningshandlingen och bedömer huruvida åtgärderna är förenliga med förordningen.

Länsstyrelsen Västerbotten efterfrågar enhetlighet i rollfördelning och ansvar mellan länsstyrelserna och Naturvårdsverket mellan de båda förordningarna, exempelvis avseende prövning av ansökningar. Detta för att det ska bli mindre administrativt betungande att arbeta utifrån två separata förordningar.

Länsstyrelsen i Västerbotten ser på samma sätt som Länsstyrelsen i Jönköping att detta på längre sikt bör utvärderas, men att det så snart som möjligt blir kritiskt att tydligt avgöra ansvarsområden inom prövningen.

Lämnande av statsstöd för åtgärder som rör återställande av natur- och kulturmiljö bör möjliggöras.

På samma sätt som ett återställande av det tidigare tillståndet, dvs tillståndet innan efterbehandlingen, bedöms vara behövligt i projekt med bidrag bör möjligheten till detta även finnas i förordningen om statligt stöd. Som vid all miljöfarlig verksamhet behöver hänsyn tas och anpassningar göras till värden på platsen. Åtgärden ska kunna utföras utan att förstöra eller störa för mycket, vilket ofta innebär att anpassningar av antingen efterbehandlingen tillvägagångssätt eller utformning behövs. Detta blir särskilt tydligt i miljöprövningar där villkor i domstolsbeslut kan röra såväl natur- och kulturmiljö som andra försiktighetsmått vid en åtgärd.

Ett återställande till ett tidigare tillstånd innebär heller inget ökat värde och därmed ingen extra vinning för fastighetsägaren utan handlar snarare om att undvika en negativ effekt för det fastighetsägande företaget. Det borde därmed inte heller vara frågan om ett gynnande för fastighetsägaren utöver det gynnande som själva avlägsnandet av föroreningen ger upphov till. Nuvarande författningsförslag med sitt något snäva "åtgärdsfokus" riskerar att leda till att prioriterade objekt inte kan efterbehandlas, om för projektet avgörande åtgärder som rör återställande av natur- och kulturmiljö inte kan finansieras med statsstöd.

Möjlighet till statsstöd i de fall fastighetsägande företag och huvudman inte kommer överens

Enligt den nya förordningen ska ansökningar om statsstöd lämnas in gemensamt av huvudmannen och det fastighetsägande företaget. Förutsättningar för att bevilja statsstöd är att det fastighetsägande

företaget medger att huvudmannen ansvarar för att efterbehandlingen genomförs, att länsstyrelsen betalar ut stödet till huvudmannen samt att det fastighetsägande företaget ska svara för eventuella kostnader motsvarande värdeökningen av fastigheten till följd av efterbehandlingen. Länsstyrelsen befärrar att det kommer uppstå situationer där fastighetsägande företag och huvudmän inte kommer överens och där ansökningar om efterbehandlingsåtgärder inte kan lämnas in på grund av att det fastighetsägande företaget motsatt sig att ställa sig bakom ansökan.

Länsstyrelsen föreslår att det i förordningen införs en möjlighet att för särskilt prioriterade objekt kunna betala ut statsstöd till huvudmannen trots att det fastighetsägande företaget inte ansöker om stöd.

Den nuvarande förordningen om avhjälpande av föroreningskador och statligt stöd för sådant avhjälpande renodlas

Möjlighet att använda bidragsmedel för att bekosta fastighetsvärdering bör gillas även för icke-statsstödsobjekt.

I avsnitt 2.2 (2 § 4 punkten) föreslås en möjlighet att ge bidrag enligt den nuvarande förordningen för vissa förberedande åtgärder som hör samman med ett ärende som omfattas den nya förordningen. Förberedande åtgärder såsom en huvudmans kostnad för att anlita en oberoende auktoriserad fastighetsvärderare för att bedöma eventuell värdeökning samt huvudmannens kostnad för att upprätta en ansökan om efterbehandling bedöms *inte* utgöra statsstöd.

Länsstyrelsen anser att möjligheten att använda medel för att bekosta bedömning av värdeökning borde gillas även för icke-statsstödsobjekt detta eftersom det alltså inte bedöms utgöra statsstöd då kostnaderna uppstår i ett förberedande stadium (PM avsnitt 5.3). På samma sätt som kostnaderna kommer att öka för huvudmän genom krav på att ansökan ska innehålla en bedömning av värdeökning av auktoriserad fastighetsvärderare enligt nya förordningen kommer de att öka för huvudmännen i icke-statsstödsprojekt eftersom samma krav på bedömning av värdeökning redan nu ställs (NV kvalitetsmanual för användning och hantering av bidrag, utgåva 14,1 2021). Tilläggas bör att det i dagsläget inte är möjligt att söka medel för värdering enligt nuvarande bidragsförordning.

Enhetlig bedömning av denna förberedande åtgärd i båda förordningar skulle göra den administrativa bördan lättare samtidigt som det skulle underlätta i kommunikationen mot huvudmän, oavsett om medlen prövas som statsstöd eller bidrag.

Breda möjligheten för lämnande av bidrag till åtgärder som rör återställande till tidigare tillstånd och/eller ofrånkomliga anpassningar.

Länsstyrelsen ser det som positivt att natur- och kulturmiljö nu föreslås i enlighet med 2 § 6 punkten, och instämmer i beskrivningen av att återställande handlar om att återupprätta ett tidigare tillstånd. Det handlar alltså inte om att med bidragsmedel skapa mervärden som inte tidigare fanns på platsen utan snarare om en ersättning av värden som avhjälpandeåtgärden skadat eller avlägsnat. Utöver kultur- och naturmiljöer kan det dock i det enskilda fallet finnas andra värden som behöver återställas för att uppnå ett tidigare tillstånd, alternativt tas hänsyn till på olika sätt. Dessa åtgärder/anpassningar är i vissa fall avgörande för att ens kunna påbörja en avhjälpandeåtgärd. Länsstyrelsen anser därför att bidragsförordningen bör möjliggöra för att förmedla bidrag i en vidare bemärkelse när särskilda skäl föreligger, detta för att inte riskera att prioriterade förorenade områden inte avhjälpas över huvud taget.

Behov av vägledning och samverkan mellan myndigheter

Det är av stor vikt att arbetet med beslut enligt den nya förordningen kommer igång så fort som möjligt. Det kommer att krävas en nära samverkan mellan framförallt Naturvårdsverket, SGU och Länsstyrelserna för att reda ut eventuella otydligheter och säkerställa att alla län jobbar lika. Länsstyrelsen förordar därför att regeringen ger berörda myndigheter ett särskilt uppdrag att ta fram gemensamma arbetssätt och uppdatera befintlig vägledning.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av enhetschef Magnus Langendoen med miljöhandläggare Anna Pallin och Johanna Hedlund som föredragande.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.

Så här hanterar Länsstyrelsen personuppgifter

Information om hur vi hanterar dessa finns på www.lansstyrelsen.se/dataskydd.